Wymagania na oceny do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum „Poznać przeszłość. Zakres podstawowy” kl. 4

Uwzględnia zapisy uszczuplonej podstawy programowej z 2024 r.

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I Świat po II wojnie światowej						
1. Żelazna kurtyna	• Bilans strat wojennych • Konferencja w Poczdamie, podział Europy na dwa bloki oraz nowy porządek na świecie • Proces norymberski, denazyfikacja i rozliczenie z nazizmem w Niemczech i Austrii • Plan Marshalla • Działalność komunistów w powojennej Europie	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: supermocarstwo, denazyfikacja, proces norymberski, doktryna Trumana, plan Marshalla, blok wschodni, blok zachodni, żelazna kurtyna, zimna wojna, blokada Berlina Zachodniego, most powietrzny, NRD, RFN, NATO, Układ Warszawski – omawia działalność postaci: Harry’ego Trumana, George’a Marshalla – wymienia wydarzenia związane z datami: 17 VII–2 VIII 1945 r. – konferencja w Poczdamie, 1946 r. – początek zimnej wojny, 1947 r. – ogłoszenie doktryny Trumana,	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: supermocarstwo, denazyfikacja, proces norymberski, doktryna Trumana, plan Marshalla, blok wschodni, blok zachodni, żelazna kurtyna, zimna wojna, blokada Berlina Zachodniego, most powietrzny, NRD, RFN, NATO, Układ Warszawski – omawia działalność postaci: Harry’ego Trumana, George’a Marshalla – wymienia wydarzenia związane z datami: 17 VII–2 VIII 1945 r. – konferencja w Poczdamie, 1946 r. – początek zimnej wojny,	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: supermocarstwo, denazyfikacja, proces norymberski, doktryna Trumana, plan Marshalla, blok wschodni, blok zachodni, żelazna kurtyna, zimna wojna, blokada Berlina Zachodniego, most powietrzny, NRD, RFN, NATO, Układ Warszawski – omawia działalność postaci: Harry’ego Trumana, George’a Marshalla – wymienia wydarzenia związane z datami: 17 VII–2 VIII 1945 r. – konferencja w Poczdamie, 1946 r. – początek zimnej wojny, 1947 r. – ogłoszenie doktryny Trumana,	– stosuje pojęcia: układ dwubiegunowy, taktyka salami, Kominform, Bizonia, Trizonia – omawia działalność postaci: Konrada Adenauera, Nikity Chruszczowa – wymienia wydarzenia związane z datami: 1945–1949 – wojna domowa w Grecji, styczeń 1947 r. – powstanie Bizonii, kwiecień 1949 r. – powstanie Trizonii, IX 1947 r. – powstanie Kominformu	– przedstawia przebieg i wynik wojny domowej w Grecji – charakteryzuje cechy stalinizmu w państwach Europy Środkowo-Wschodniej

	• Podzielone Niemcy i blokada Berlina • Żelazna kurtyna i powojenny podział polityczny świata • Stalinizm w bloku wschodnim • Powstanie w NRD w 1953 r. • Powstanie Układu Warszawskiego	VII 1947 r. – ogłoszenie planu Marshalla, IV 1949 r. – powstanie NATO, V 1955 r. – powstanie Układu Warszawskiego – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności, zniszczeń materialnych oraz strat w dziedzinie kultury – wymienia najważniejsze postanowienia konferencji w Poczdamie – charakteryzuje przyczyny wzrostu znaczenia ZSRS oraz USA – omawia politykę mocarstw wobec okupowanych Niemiec – wyjaśnia genezę powstania dwóch państw niemieckich – omawia genezę powstania NATO oraz Układu Warszawskiego	1947 r. – ogłoszenie doktryny Trumana, VII 1947 r. – ogłoszenie planu Marshalla, IV 1949 r. – powstanie NATO, V 1955 – powstanie Układu Warszawskiego – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności, zniszczeń materialnych oraz strat w dziedzinie kultury – wymienia najważniejsze postanowienia konferencji w Poczdamie – charakteryzuje przyczyny wzrostu znaczenia ZSRS oraz USA – omawia politykę mocarstw wobec okupowanych Niemiec – wyjaśnia genezę powstania dwóch państw niemieckich – omawia genezę powstania NATO oraz Układu Warszawskiego	VII 1947 r. – ogłoszenie planu Marshalla, IV 1949 r. – powstanie NATO, V 1955 r. – powstanie Układu Warszawskiego – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności, zniszczeń materialnych oraz strat w dziedzinie kultury – wymienia najważniejsze postanowienia konferencji w Poczdamie – charakteryzuje przyczyny wzrostu znaczenia ZSRS oraz USA – omawia politykę mocarstw wobec okupowanych Niemiec – wyjaśnia genezę powstania dwóch państw niemieckich – omawia genezę powstania NATO oraz Układu Warszawskiego	– przedstawia przejawy wzrostu znaczenia komunizmu w Europie – podaje przyczyny powstania berlińskiego z 1953 r. – opisuje znaczenie doktryny Trumana oraz planu Marshalla dla procesu integracji europejskiej – opisuje genezę oraz cele ONZ	

2. Azja w czasach dekolonizacji	• Walka o niepodległość Indii i Pakistanu • Powstanie ChRL • Chiny w okresie rządów Mao Zedonga (rewolucja kulturalna, Wielki Skok) • Wojna w Korei • Dekolonizacja Indochin i Indonezji • Zbrodnie Czerwonych Khmerów • Kult jednostki w krajach bloku wschodniego	– stosuje pojęcia: taktyka biernego oporu, Wielki Skok, rewolucja kulturalna – omawia działalność postaci: Mahatmy Gandhiego, Mao Zedonga – wskazuje na mapie: Indie, Pakistan, Chiny – przedstawia postulaty, przebieg i skutek Wielkiego Skoku i rewolucji kulturalnej w Chinach	– stosuje pojęcie: czerwona książeczka – omawia działalność postaci: Ho Chi Minha, Czang Kaj-szeka – wymienia wydarzenia związane z datami: 1947 – ogłoszenie niepodległości Indii i Pakistanu, 1 października 1949 r. – proklamacja ChRL – wskazuje na mapie: Tajwan, Japonię, Koreę Północną i Południową, Wietnam – opisuje przemiany w Chinach w latach 40. XX w. – przedstawia postulaty, przebieg i skutek Wielkiego Skoku i rewolucji kulturalnej w Chinach – wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu	– stosuje pojęcia: Kuomintang, Czerwona Gwardia, hunwejbini – omawia działalność postaci: Douglasa MacArthura, Kim Ir Sena – wymienia wydarzenia związane z datami: 1958 r. – początek polityki Wielkiego Skoku w Chinach 1966 r. – rewolucja kulturalna w Chinach – opisuje proces dekolonizacji Azji oraz ocenia jego następstwa – opisuje przebieg walki o niepodległość Indii – charakteryzuje komunistyczne reżimy w Chinach, Korei Północnej, Wietnamie i Kambodży, uwzględniając szczególnie stosunek władzy do jednostki	– stosuje pojęcia: Kuomintang, Czerwona Gwardia, hunwejbini, Czerwoni Khmerzy – wymienia wydarzenia związane z datami: lipiec 1953 r. – porozumienie w Panmundżonie – zawieszenie broni w Korei, maj 1954 r. – klęska Francuzów w wojnie o niepodległość Wietnamu, 1955–1975 – wojna w Wietnamie – omawia działalność postaci: Denga Xiaopinga – wskazuje na mapie: Laos, Kambodżę, Kaszmir – opisuje proces dekolonizacji Azji oraz ocenia jego następstwa – podaje przykłady państw Dalekiego Wschodu	– przedstawia przykłady konfliktów postkolonialnych w Azji – wymienia wydarzenia związane z datami: sierpień 1945 r. – powstanie Indonezji, 1971 r. – powstanie Bangladeszu, 1975–1979 – zbrodnicze rządy Czerwonych Khmerów w Kambodży

					współpracujących z USA	
3. Bliski Wschód i Afryka po II wojnie światowej	• Powstanie Izraela i konflikt palestyński • Kryzys sueski • Rewolucja islamska w Iranie • Przebieg i problemy dekolonizacji w Afryce • Konflikty postkolonialne w Afryce	– stosuje pojęcia: Bliski Wschód, apartheid, państwa Trzeciego Świata – wskazuje na mapie: Izrael, Iran, Irak, Kanał Sueski – wymienia wydarzenia związane z datami: 14 maja 1948 r. – ogłoszenie niepodległości Izraela, 1960 r. – Rok Afryki – charakteryzuje konflikt izraelsko-palestyński, dostrzegając rolę światowych mocarstw w konflikcie na Bliskim Wschodzie	– stosuje pojęcia: syjonizm, kryzys sueski, Rok Afryki – omawia działalność postaci: Dawida Ben Guriona, Jasera Arafata, Saddama Husajna, Nelsona Mandeli – wymienia wydarzenia związane z datami: 1973 r. – początek kryzysu paliwowego – wskazuje na mapie: Egipt, Jerozolimę – omawia przyczyny i skutki dekolonizacji Afryki	– stosuje pojęcia: wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, bantustan, kibuc, ajatollah – omawia działalność postaci: Gamala Abdela Nasera – wskazuje na mapie: półwysep Synaj, Tel Awiw – wymienia wydarzenia związane z datami: 1967 r. – wojna sześciodniowa, 1994 r. – zakończenie apartheidu w RPA – opisuje znaczenie rewolucji islamskiej w Iranie	– stosuje pojęcia: wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, kibuc – omawia działalność postaci: ajatollaha Ruhollaha Chomejniego – wskazuje na mapie: Zachodni Brzeg Jordanu, wzgórza Golan, Kuwejt, Biafrę, Katangę – wymienia wydarzenia związane z datami: 1956 r. – kryzys sueski, 1962 r. – referendum i ogłoszenie niepodległości przez Algierię, 1973 r. – wojna Jom Kippur	– stosuje pojęcia i skróty: harkisi, OJA, Ruch Państw Niezaangażowanych – omawia działalność postaci: Frederika de Klerka, Patrice'a Lumumby – wymienia wydarzenia związane z datami: 1917 r. – deklaracja Balfoura, 1948 r. – wprowadzenie apartheidu w RPA, 1967 r. – początek wojny w Biafrze, 1972 r. – zamach w Monachium

4. Konflikty okresu zimnej wojny	• Powstanie węgierskie 1956 r. • Rewolucja kubańska i kryzys kubański • Wojna w Wietnamie • Rywalizacja w kosmosie • Praska Wiosna w 1968 r. i interwencja wojsk Układu Warszawskiego • Budowa muru berlińskiego	– stosuje pojęcia: kryzys kubański, Praska Wiosna, mur berliński – omawia działalność postaci: Fidela Castro, Leonida Breżniewa – podaje przykłady dziedzin i miejsc rywalizacji pomiędzy ZSRS a USA – wymienia wydarzenia związane z datami: 1956 r. – antykomunistyczne powstanie na Węgrzech, 1969 r. – lądowanie Amerykanów na Księżycu	– stosuje pojęcia: doktryna Breżniewa, gorąca linia – omawia działalność postaci: Johna Kennedy'ego – wymienia wydarzenia związane z datami: 1962 r. – kryzys kubański, 1968 r. – Praska Wiosna w Czechosłowacji – opisuje przyczyny i przebieg kryzysu kubańskiego – przedstawia przyczyny i przebieg Praskiej Wiosny – podaje przykłady dziedzin i miejsc rywalizacji pomiędzy ZSRS a USA – opisuje przyczyny, przebieg i skutki Praskiej Wiosny – omawia przebieg rywalizacji amerykańsko-sowieckiej w dziedzinie podboju kosmosu	stosuje pojęcie: „socjalizm z ludzką twarzą" – wymienia wydarzenie związane z datą: 1959 r. – przejęcie władzy przez Castro – podaje przyczyny wystąpień na Węgrzech w 1956 r. – omawia działalność postaci: Alexandra Dubčeka, Ryszarda Siwca – charakteryzuje przyczyny i przebieg wojny w Wietnamie	– stosuje pojęcia: „socjalizm z ludzką twarzą", operacja „Dunaj", Vietcong – omawia działalność postaci: Janosa Kadara, Augusta Pinocheta, Gustáva Husáka, Ernesta Che Guevary – opisuje przebieg i skutki wydarzeń na Węgrzech w 1956 r. – charakteryzuje przyczyny i przebieg wojny w Wietnamie – wymienia wydarzenia związane z datami: 1961 r. – lot Gagarina w kosmos, 1961 r. – budowa muru berlińskiego	– omawia działalność postaci: Daniela Ortegi, Salvadora Allende, Józsefa Mindszentyego, Pála Malétera – omawia okoliczności przejęcia władzy przez Pinocheta – wymienia wydarzenie związane z datą: 1975 r. – zajęcie całego Wietnamu przez komunistów
5. Powojenne przemiany na Zachodzie	• Geneza integracji europejskiej • Wspólnota Węgla i Stali • Powstanie EWG, Euratomu i EFTA	– stosuje pojęcia: traktaty rzymskie, rewolucja seksualna, feminizm, segregacja rasowa	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: EWG, feminizm, dzieci kwiaty, ruch hipisowski, pacyfizm	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: EFTA, festiwal Woodstock – omawia działalność postaci: Jana XXIII, Pawła VI, Betty Friedan	– stosuje pojęcia: Euratom, egzystencjalizm, teatr absurdu, festiwal Woodstock, Czarne Pantery	– ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II – ocenia znaczenie zamachu na

	• Demokratyzacja na Zachodzie w okresie powojennym • Kultura okresu powojennego • Sobór watykański II i reforma Kościoła po 1962 r. • Kultura w latach 1945–1968 • Rewolucja obyczajowa lat 60. • Ukształtowanie nowego modelu społeczeństwa na Zachodzie (państwo dobrobytu) • Subkultury i ruchy kontestatorskie na Zachodzie	– omawia działalność postaci: Martina Luthera Kinga – omawia przyczyny i początki procesu integracji europejskiej – prezentuje poglądy ruchu feministycznego w drugiej połowie XX w.	– omawia działalność postaci: Johna Kennedy'ego – wymienia wydarzenia związane z datami: 15 maja 1957 r. – podpisanie traktatów rzymskich, 1962–1965 – sobór watykański II – omawia przyczyny i początki procesu integracji europejskiej – przedstawia główne przyczyny pojawienia się nowych tendencji w kulturze w latach 60. XX w. – opisuje walkę o równouprawnienie ludności czarnoskórej w USA	– wymienia wydarzenie związane z datą: 1951 – powstanie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali – podaje przykłady dotyczące kultury lat 60.: działalności Elvisa Presleya, Marilyn Monroe, Brigitte Bardot, Jamesa Deana, Marlona Brando – podaje główne założenia przyjęte na soborze watykańskim II	– omawia działalność postaci: Malcolma X, Rosy Parks – wymienia wydarzenia związane z datami: 1960 r. – powstanie OECD, 1963 r. – marsz na Waszyngton, maj 1968 r. – rozruchy na amerykańskich i zachodnioeuropejskich uniwersytetach – wyjaśnia genezę terroru środowisk skrajnie lewicowych	prezydenta USA Johna Kennedy'ego – określa znaczenie festiwalu w Woodstock – wymienia wydarzenia związane z datami: 1949 r. – powstanie Rady Europy, sierpień 1969 r. – festiwal w Woodstock, 1974 r. – powstanie Rady Europejskiej

Rozdział II Polska i Polacy po II wojnie światowej						
1. Początki władzy komunistów w Polsce	• Rząd lubelski i Manifest PKWN • Straty wojenne. Polski i bilans ofiar • Zmiany granic Polski, przyczyny i ocena • Przesiedlenia ludności – kierunki, przebieg i skutki • Akcja „Wisła” • Reforma rolna i próby zdobycia popularności społecznej przez komunistów • Etapy przejmowania władzy przez komunistów w Polsce (prześladowanie opozycji, referendum ludowe,	– stosuje pojęcia i skróty: Manifest PKWN, PKWN, PSL, Ziemie Odzyskane, akcja „Wisła” – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca 1944 r., marzec–lipiec 1947 r. – akcja „Wisła” – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej – opisuje metody walki komunistów z opozycją – charakteryzuje założenia planu trzyletniego	– stosuje pojęcia: referendum ludowe, nacjonalizacja przemysłu, PGR – wymienia wydarzenia związane z datami: 30 czerwca 1946 r. – sfałszowane referendum ludowe, 19 stycznia 1947 r. – sfałszowane wybory do sejmu – omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka – przedstawia bilans polskich strat wojennych – wskazuje na mapie: Ziemie Odzyskane, Kresy Wschodnie – charakteryzuje założenia planu sześcioletniego – opisuje przyczyny i przebieg kolektywizacji rolnictwa w Polsce	– stosuje pojęcia i skróty: TRJN, linia Curzona, gospodarka planowa, „wyścig pracy” – omawia działalność postaci: Hilarego Minca, Bolesława Bieruta – wymienia wydarzenia związane z datami: 6 września 1944 r. – dekret o reformie rolnej, czerwiec 1945 r. – powstanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej – wskazuje na mapie linię Curzona – charakteryzuje znaczenie referendum ludowego – wymienia przykłady wyborów sfałszowanych przez komunistów (referendum ludowe, wybory 1947 r.) – wskazuje kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich	– stosuje pojęcia i skróty: obława augustowska, WiN, Blok Demokratyczny, bitwa o handel – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, Karola Świerczewskiego – wymienia wydarzenia związane z datami: 31 grudnia 1944 r. – powstanie Rządu Tymczasowego, 1946–1947 – nacjonalizacja przemysłu i handlu, 1947–1949 – plan trzyletni – ocenia okres odbudowy, charakteryzuje projekty reformy rolnej oraz	– stosuje pojęcia: Testament Polski Walczącej, odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, CUP, repatriacja dóbr kultury – omawia działalność postaci: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Antoniego Hedy, Wincentego Pstrowskiego – wymienia wydarzenia związane z datami: 5 lipca 1945 r. – uznanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej przez Zachód 1947–1949 – plan trzyletni, 1951 r. – korekta granicy polsko-sowieckiej

	sfałszowane wybory) • Nacjonalizacja przemysłu i kolektywizacja rolnictwa • Bitwa o handel			– przedstawia przebieg i okoliczności pogromu kieleckiego	nacjonalizacji przemysłu i handlu – wymienia przykłady gospodarczej zależności Polski od ZSRS	– ocenia skutki powojennych przesiedleń ludności – dokonuje oceny skutków powojennej zmiany granic Polski
2. Stalinizm w Polsce	• Procesy polityczne i prześladowania przeciwników komunizmu • Antykomunistyczny ruch oporu na ziemiach polskich – żołnierze niezłomni • Zwalczanie legalnej opozycji przez komunistów • Sowietyzacja władz polskich i armii • Prześladowania Kościoła w stalinowskiej Polsce • Stalinizm w życiu codziennym, kulturze i nauce	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: PZPR, PRL, stalinizm, żołnierze wyklęci (niezłomni) – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, kard. Stefana Wyszyńskiego, Danuty Siedzikówny (ps. Inka), Witolda Pileckiego – wymienia wydarzenia związane z datami: 19 stycznia 1945 r. – rozwiązanie Armii Krajowej, grudzień 1948 r. – powstanie PZPR – omawia działalność żołnierzy niezłomnych, podaje ich nazwiska	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: Pałac Kultury i Nauki, demokracja ludowa, WiN – omawia działalność postaci: Leopolda Okulickiego – wymienia wydarzenie związane z datą: czerwiec 1945 r. – proces szesnastu w Moskwie – przedstawia etapy likwidacji struktur Polskiego Państwa Podziemnego przez komunistów i metody do tego zastosowane – opisuje formy i skutki prześladowania Kościoła katolickiego w okresie stalinizmu – opisuje metody sowietyzacji młodego pokolenia Polaków	– stosuje pojęcia: organizacja „Nie”, socrealizm – omawia działalność postaci: Józefa Cyrankiewicza, Kazimierza Pużaka, Jakuba Bermana, Augusta Emila Fieldorfa (ps. Nil) – wymienia wydarzenie związane z datą: lipiec 1945 r. – obława augustowska – wymienia przykłady socrealizmu w Polsce – przedstawia przypadki mordów sądowych w okresie stalinizmu na przykładzie sprawy gen. Emila Fieldorfa i rotm. Witolda Pileckiego	– stosuje pojęcia i skróty: nomenklatura, ZMP, ZSL, SD, ruch księży patriotów, Stowarzyszenie PAX – omawia działalność postaci: Czesława Kaczmarka, Jana Padewskiego, Łukasza Cieplickiego, Jana Rodowicza (ps. Anoda) – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca 1952 r. – uchwalenie Konstytucji PRL, 1953–1956 – internowanie	– stosuje pojęcia i skróty: nomenklatura, Służba Polsce, ZWM – omawia działalność postaci: Iwana Sierowa, Jana Padewskiego, Bolesława Piaseckiego, Antoniego Hedy – wymienia wydarzenia związane z datami: luty 1953 r. – stracenie gen. E. Fieldorfa, 1952–1955 – budowa Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie – prezentuje współpracującą z Sowietami część przedwojennych

			podejmowane przez władze komunistyczne		prymasa S. Wyszyńskiego – przedstawia proces sowietyzacji kraju na płaszczyźnie ustrojowej, gospodarczo-społecznej i kulturowej – omawia zmiany ustrojowe wprowadzane na mocy Konstytucji PRL z 1952 r. – przedstawia wybrane miejsca pamięci ofiar reżimu komunistycznego (Łączka)	środowisk politycznych – charakteryzuje socrealizm jako nurt w kulturze polskiej ściśle związany ze stalinizmem
3. Odwilż polityczna 1956 roku	• Koniec stalinizmu w Polsce • Rywalizacja frakcji wewnątrz PZPR • Wydarzenia poznańskiego Czerwca • Październik 1956 r. i rola Władysława Gomułki	– stosuje pojęcia: poznański Czerwiec, polski Październik – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki – wymienia wydarzenia związane z datami: 5 marca 1953 r. – śmierć Stalina, 28–30 czerwca 1956 r. – poznański Czerwiec – protest robotników	– stosuje pojęcia: odwilż, destalinizacja – omawia działalność postaci: Józefa Cyrankiewicza, Nikity Chruszczowa – wymienia wydarzenia związane z datami: 21–24 października 1956 r. – dojście do władzy Władysława Gomułki,	– stosuje pojęcie: aparat bezpieczeństwa – omawia działalność postaci: Konstantego Rokossowskiego – wymienia wydarzenia związane z datą: październik 1957 r. – koniec „odwilży”, w tym zamknięcie pisma „Po Prostu” – opisuje znaczenie wydarzeń październikowych 1956 r. z	– stosuje pojęcia: puławianie, natolińczycy, „Po Prostu” – omawia działalność postaci Józefa Światły – wymienia wydarzenia związane z datami: 24–25 lutego 1956 r. – wygłoszenie	– stosuje pojęcia i skróty: Klub Krzywego Koła, ZOMO – omawia działalność postaci: Romana Strzałkowskiego, Edwarda Ochaba – wymienia wydarzenia związane z datą: 1955 r. – opublikowanie *Złego*

	• Odwilż 1956 r. i jej zakończenie	– wyjaśnia przyczyny, przebieg i następstwa poznańskiego Czerwca 1956 r. – wymienia wydarzenia symbolizujące zakończenie procesu odwilży w Polsce	24 października 1956 r. – wiec niepodległościowy na Placu Defilad – prezentuje okoliczności powrotu Gomułki do władzy po śmierci Stalina	uwzględnieniem złożonej sytuacji międzynarodowej – podaje przykłady skutków odwilży w Polsce	tajnego referatu przez Chruszczowa, 15–19 listopada 1956 r. – negocjacje polsko-sowieckie podczas wizyty Gomułki w Moskwie – prezentuje poglądy natolińczyków oraz puławian – porównuje przebieg i skutki polskiego Czerwca i Października 1956 r. z powstaniem węgierskim z 1956 r.	L. Tyrmanda i *Poematu dla dorosłych* A. Ważyka – wyjaśnia, jakie było znaczenie VIII Plenum KC PZPR z 1956 r. – przedstawia zagrożenia dla polskich przemian w 1956 r. i czynniki wpływające na ostateczny wynik konfliktu – ocenia postawy Cyrankiewicza i Gomułki wobec wydarzeń poznańskich na podstawie tekstów źródłowych
4. Mała stabilizacja za Gomułki	• Zmiany społeczne w okresie małej stabilizacji • Obchody Millennium Państwa Polskiego i Tysiąclecia Chrztu Polski – konfrontacja	– stosuje pojęcia: mała stabilizacja, antysemityzm, Grudzień ’70 – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, Adama Michnika – wymienia wydarzenia związane z datami:	– stosuje pojęcia: paryska „Kultura”, obchody Millennium Chrztu Polski, „czarny czwartek” – omawia działalność postaci: Jacka Kuronia – wymienia wydarzenie związane z datą: 1966 r. – obchody Tysiąclecia Chrztu Polski	– stosuje pojęcie: opozycja wewnątrzpartyjna – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, Jacka Kuronia, Adama Michnika, Edwarda Gierka – wymienia wydarzenie związane z datą: styczeń 1968 r. – zdjęcie ze sceny teatralnej *Dziadów* Mickiewicza	– stosuje pojęcia: polska szkoła filmowa, „komandosi”, list biskupów polskich do niemieckich, List 34, Marzec ’68 – omawia działalność postaci: Jana Józefa Lipskiego, Karola Modzelewskiego,	– stosuje pojęcia: plan Rapackiego, „Znak” – omawia działalność postaci: Antoniego Słonimskiego, Jerzego Giedroycia, Kazimierza Dejmka – omawia wydarzenie związane z datą: czerwiec 1966 r. – aresztowanie obrazu

	komunistów i Kościoła • Wystąpienia studenckie 1968 r., represje i rządowa kampania antysemicka • Wystąpienia robotnicze z grudnia 1970 r. i ich brutalne stłumienie • Kultura polska lat 60. stabilizacji • Polska kultura na emigracji	8 marca 1968 r. – wiec studencki na Uniwersytecie Warszawskim, 14 grudnia 1970 r. – początek protestów grudniowych na Wybrzeżu – przedstawia okoliczności i bezpośrednie przyczyny wydarzeń Marca ’68 – wyjaśnia genezę Grudnia ’70 oraz opisuje przebieg tych wydarzeń	– omawia sytuację gospodarczą z lat 1956–1970 – przedstawia przebieg obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego i tysięcznej rocznicy chrztu Polski	– określa stosunek władz PRL do inteligencji i młodzieży studenckiej – ocenia rolę Kościoła katolickiego w kształtowaniu oporu wobec władz PRL	Zbigniewa Cybulskiego, Andrzeja Wajdy – wymienia wydarzenia związane z datami: marzec 1964 r. – ogłoszenie Listu 34, listopad 1965 r. – wysłanie listu do biskupów niemieckich przez polski Episkopat – opisuje pierwsze reakcje i działania tworzącej się opozycji – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim po umocnieniu się władzy Gomułki – przedstawia postawę polskiego Episkopatu w stosunku do Kościoła w Niemczech na podstawie listu biskupów z 1965 r.	Matki Boskiej Częstochowskiej przez komunistów – opisuje pierwsze reakcje i działania tworzącej się opozycji – ocenia postawy władz PRL i ZSRS w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. – przedstawia postawę polskiego Episkopatu w stosunku do Kościoła w Niemczech na podstawie listu biskupów z 1965 r. – wskazuje i ocenia przykłady wykorzystania przez władze PRL w czasach Gomułki nastrojów nacjonalistycznych i antysemickich

5. Polska czasów Gierka	• Okoliczności dojścia do władzy Edwarda Gierka • Plan inwestycyjno-modernizacyjny dla Polski sfinansowany z zachodnich kredytów • Poprawa warunków życia ludności i wzrost konsumpcji • Początki kryzysu gospodarczego • Wystąpienia robotnicze w 1976 r. (Radom) • Wpływ zadłużenia zagranicznego i porozumień międzynarodowych na ograniczenie represji politycznych w Polsce	– stosuje pojęcia i skróty: KOR, WZW – omawia działalność postaci: Edwarda Gierka, Jana Pawła II – wymienia wydarzenie związane z datą: 16 października 1978 r. – wybór Karola Wojtyły na papieża – wyjaśnia skutki przemian gospodarczych w czasach rządów Gierka – opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r.	– stosuje pojęcia: „maluch”, propaganda sukcesu – omawia działalność postaci: Leonida Breżniewa, Anny Walentynowicz – wymienia wydarzenie związane z datą: 25 czerwca 1976 r. – początek strajków w Płocku, Ursusie i Radomiu – wyjaśnia genezę przemian gospodarczych w czasach rządów Gierka – tłumaczy, jakie były przyczyny powstania opozycji antykomunistycznej w latach 70. XX w.	– stosuje pojęcia: drugi obieg, konklawe – omawia działalność postaci: Stanisława Pyjasa, Andrzeja Gwiazdy – wymienia wydarzenie związane z datą: czerwiec 1979 r. – pielgrzymka Jana Pawła II do ojczyzny – prezentuje okoliczności objęcia i umocnienia władzy przez Gierka – omawia rolę pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do ojczyzny w procesie osłabiania wpływów komunistycznych w Polsce	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: ROPCiO, „Pewex”, bloki z wielkiej płyty – omawia działalność postaci: Jacka Kuronia, Leszka Moczulskiego, Jana Józefa Lipskiego – wymienia wydarzenia związane z latami: 1978 r. – powstanie WZZ – omawia oraz wskazuje na mapie najważniejsze inwestycje gospodarcze z lat 1970–1980 – przytacza przykłady działań opozycyjnych w latach 70. XX w. – przedstawia prześladowania opozycji na przykładzie sprawy Stanisława Pyjasa – ocenia, jaki wpływ na sytuację komunistycznych	– stosuje pojęcia: Uniwersytet Latający, Kluby Inteligencji Katolickiej, „Pewex” – omawia działalność postaci: Kazimierza Świtonia, Jana Lityńskiego, Zbigniewa Romaszewskiego, Aleksandra Halla, Bogdana Borusewicza, Kazimierza Wyszkowskiego – wymienia wydarzenie: maj 1977 r. – śmierć Stanisława Pyjasa – porównuje podobieństwa i różnice polityki władz PRL w stosunku do Kościoła za rządów Gomułki i Gierka – przedstawia prześladowania opozycji na przykładzie sprawy Stanisława Pyjasa – wymienia osiągnięcia polskich sportowców w

	• Narodziny opozycji demokratycznej (KOR, ROPCiO, KPN, RMP) i niezależnych związków zawodowych (WZZ) • Wybór Jana Pawła II i jego pierwsza pielgrzymka do Polski				władz w Polsce miał wybór Karola Wojtyły na papieża	okresie rządów Gierka
6. Narodziny „Solidarności”	• Przyczyny strajku w Stoczni Gdańskiej • Wybuch i rozprzestrzenienie się strajków w sierpniu 1980 r. • Powstanie „Solidarności”, jej program polityczny i społeczny oraz porozumienia sierpniowe • Odsunięcie od władzy Gierka	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność” – omawia działalność postaci: Lecha Wałęsy – wymienia wydarzenie związane z datą: 14 sierpnia 1980 r. – wybuch strajku w Stoczni Gdańskiej – prezentuje postulaty strajkujących w 1981 r. z uwzględnieniem 21 postulatów – przedstawia przebieg procesu powstawania NSZZ „Solidarność”	– stosuje pojęcie: 21 postulatów – omawia działalność postaci: Czesława Miłosza – wymienia wydarzenie związane z datą: 31 sierpnia 1980 r. – podpisanie porozumień sierpniowych – przedstawia przyczyny niezadowolenia społecznego w 1980 r.	– stosuje pojęcie: strajk solidarnościowy – omawia działalność postaci: Wojciecha Jaruzelskiego – wyjaśnia, na czym polegał fenomen popularności „Solidarności”	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: karnawał „Solidarności”, MKS – omawia działalność postaci: Stanisława Kani, Ryszarda Kuklińskiego – wymienia wydarzenia związane z datami: 17 września 1980 r., rejestracja sądowa NSZZ „Solidarność”, październik 1980 r. – przyznanie	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: NZS, Komisja Ekspertów – omawia działalność postaci: Wojciecha Jagielskiego, Czesława Kiszczaka, Bronisława Geremka, Lecha Kaczyńskiego – wymienia wydarzenie związane z datą: wrzesień 1980 r. – utrata władzy przez E. Gierka – opisuje wpływ sytuacji międzynarodowej na

	i polityka władz wobec opozycji • Sytuacja międzynarodowa Polski w okresie „Solidarności” • Wystąpienia z lat 1956, 1970, 1976, 1980 r. w pamięci społecznej (Symbole epoki)				Literackiej Nagrody Nobla C. Miłoszowi – przedstawia rolę płk. Ryszarda Kuklińskiego w kształtowaniu polityki Zachodu wobec Polski w latach 1980–1981	działalność „Solidarności” w Polsce w latach 1980–1981 – prezentuje stosunek rządów krajów zachodnich do „Solidarności” – przedstawia ewolucję postawy władz komunistycznych do opozycji solidarnościowej w latach 1980–1981
7. Stan wojenny	• Objęcie władzy przez W. Jaruzelskiego i droga do konfrontacji (wydarzenia bydgoskie) • Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce • Likwidacja opozycji politycznej (aresztowania, internowanie, morderstwa)	– stosuje pojęcia: stan wojenny, internowanie – omawia działalność postaci: Wojciecha Jaruzelskiego – wymienia wydarzenie związane z datą: 13 grudnia 1981 r. – wprowadzenie stanu wojennego – przedstawia okoliczności i przebieg wprowadzenia stanu wojennego	– stosuje pojęcia: Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego, pacyfikacja kopalni „Wujek” – omawia działalność postaci: Jerzego Popiełuszki – wymienia wydarzenie związane z datą: 16 grudnia 1981 r. – masakra w kopalni „Wujek” – charakteryzuje społeczne i polityczne skutki stanu wojennego	– wyjaśnia skrót: OPZZ – omawia działalność postaci: Tadeusza Mazowieckiego – wymienia wydarzenie związane z datą: marzec 1983 r. – przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie – ocenia znaczenie przyznania Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie	– stosuje pojęcia: wydarzenia bydgoskie, ustawa Wilczka – omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Mieczysława Rakowskiego – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca 1983 r. – zniesienie stanu wojennego, październik 1984 r. – zamordowanie	– stosuje pojęcie: Pomarańczowa Alternatywa – omawia działalność postaci: Zbigniewa Messnera, Kornela Morawieckiego, Władysława Frasyniuka – wymienia wydarzenia związane z datami: czerwiec 1982 r. – powstanie „Solidarności Walczącej”,

	• Podziemie polityczne w okresie stanu wojennego i prześladowania działaczy opozycyjnych (zamordowanie ks. J. Popiełuszki, G. Przemyka) • Zawieszenie i zniesienie stanu wojennego oraz częściowa odwilż polityczna • Pogłębianie się kryzysu gospodarczego i wzrost niezadowolenia społecznego • Próby koncesjonowanych reform gospodarczych (plany Z. Messnera i M. Wilczka)		– przedstawia sytuację gospodarczą PRL w latach 80.		księdza J. Popiełuszki – opisuje przebieg wydarzeń polityczno-społecznych w Polsce w latach 1981–1989 na tle sytuacji międzynarodowej – omawia plany reform gospodarczych podejmowanych przez władze komunistyczne	1987 r. – próba reform gospodarczych Z. Messnera, listopad 1988 r. – ogłoszenie upadłości Stoczni Gdańskiej przez komunistów – omawia rosnące różnice w stanowiskach działaczy „Solidarności” wobec władz komunistycznych i planu porozumień politycznych w kraju w latach 1988–1989

Rozdział III Polska i świat na przełomie stuleci						
1. Kryzys bloku komunistycznego	• Rządy L. Breżniewa i postępująca stagnacja w ZSRS • Polityka państw Zachodu wobec ZSRS (ofensywa R. Reagana) • Wojna w Afganistanie • Kryzys władzy w ZSRS i rządy M. Gorbaczowa (*głasnost* i *pieriestrojka*) • Katastrofa czarnobylska i jej wpływ na postrzeganie ZSRS przez międzynarodową opinię publiczną	– stosuje pojęcia: *pierestrojka*, katastrofa czarnobylska – omawia działalność postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa – wymienia wydarzenie związane z datą: 26 kwietnia 1986 r. – katastrofa w elektrowni atomowej w Czarnobylu – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80.	– stosuje pojęcie: program „gwiezdnych wojen” – omawia działalność postaci: Leonida Breżniewa – wymienia wydarzenie związane z datą: marzec 1985 r. – objęcie władzy w ZSRS przez Gorbaczowa – opowiada o reformach wewnętrznych ZSRS wprowadzonych przez Gorbaczowa (*głasnost* i *pieriestrojka*)	– stosuje pojęcia: *głasnost,* rakiety batalistyczne – wyjaśnia rolę konfliktu afgańskiego i katastrofy czarnobylskiej w procesie słabnięcia ZSRS	– stosuje pojęcia: mudżahedini, talibowie – omawia działalność postaci: Jimmiego Cartera, Margaret Thatcher – wymienia wydarzenie związane z datą: grudzień 1979 r. – wkroczenie wojsk sowieckich do Afganistanu – przedstawia rolę polityki zbrojeń USA i projektu „wojen gwiezdnych” dla załamania potencjału zbrojeniowego ZSRS – przedstawia krótko- i długofalowe skutki katastrofy elektrowni jądrowej w Czarnobylu	– stosuje pojęcia: układy Salt 1 i Salt 2, *uskorienije* – omawia działalność postaci: Helmuta Kohla – wymienia wydarzenie związane z datą: 1981 r. – początek prezydentury R. Reagana – omawia międzynarodowe skutki kryzysu władzy w ZSRS

2. Okrągły Stół i wybory czerwcowe	• Obrady Okrągłego Stołu – zasady i okoliczności porozumienia • Wybory czerwcowe 1989 r. – ich zasady i wynik • *Wasz prezydent – nasz premier* – prezydentura W. Jaruzelskiego • Podział obozu solidarnościowego i spór wokół porozumienia z władzami komunistycznymi • Rozwiązanie PZPR • Likwidacja PRL – ustanowienie III Rzeczypospolitej • Rozpad obozu postsolidarnościowego, przemiana formacji postkomunistycznych • Reorganizacja sceny politycznej: transformacja	– stosuje pojęcia: Okrągły Stół, wybory czerwcowe – omawia działalność postaci: Lecha Wałęsy, Tadeusza Mazowieckiego – wymienia wydarzenie związane z datą: 4 czerwca 1989 r. – wybory czerwcowe – podaje główne założenia porozumień Okrągłego Stołu – prezentuje zasady i najważniejsze skutki wyborów z 4 czerwca 1989 r.	– stosuje pojęcia: sejm kontraktowy, dekomunizacja – omawia działalność postaci: Aleksandra Kwaśniewskiego – wymienia wydarzenie związane z datą: 5 kwietnia 1989 r. – zawarcie porozumienia przy Okrągłym Stole – charakteryzuje zmiany ustrojowe wprowadzone w grudniu 1989 r.	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: SLD, lustracja – wymienia wydarzenie związane z datą: 12 września 1989 r. – objęcie stanowiska premiera przez T. Mazowieckiego – ocenia znaczenie objęcia stanowiska premiera przez Tadeusza Mazowieckiego – przedstawia scenę polityczną III RP	– stosuje pojęcie: „wojna na górze” – omawia działalność postaci: Mieczysława Rakowskiego, Jarosława Kaczyńskiego – wymienia wydarzenia związane z datami: grudzień 1989 r. – formalny koniec PRL, wrzesień 1993 r. – klęska wyborcza obozu postsolidarnościowego – przedstawia podział obozu solidarnościowego i różne oceny przemian z 1989 r. – umiejscawia w czasie: reformy L. Balcerowicza, wprowadzenie denominacji	– stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: UD, KLD, ZChN, Porozumienie Centrum (PC) – omawia działalność postaci: Floriana Siwickiego, Ryszarda Kaczorowskiego, Zbigniewa Bujaka – wymienia wydarzenia związane z datami: lipiec 1989 r. – wybór W. Jaruzelskiego na prezydenta, styczeń 1990 r. – rozwiązanie PZPR, grudzień 1990 r. – powrót insygniów władzy II RP do kraju – zna okoliczności objęcia stanowiska prezydenta przez W. Jaruzelskiego

	lewicy postkomunistycznej i ruchu ludowego • Przebieg i znaczenie rozmów przy Okrągłym Stole („Symbole epoki”)					
3. Transformacja gospodarcza i społeczna	• Plan Balcerowicza i jego skutki • Gospodarka wolnorynkowa i wzrost bezrobocia • Pozytywne i negatywne skutki transformacji • Uchwalenie Konstytucji RP w 1997 r. • reforma samorządowa (dwa etapy) i administracyjna • Prywatyzacja i reprywatyzacja	– stosuje pojęcie: gospodarka wolnorynkowa – omawia działalność postaci: Leszka Balcerowicza – wymienia wydarzenie związane z datą: styczeń 1990 r. – wejście w życie gospodarczego planu Balcerowicza – omawia znaczenie prywatyzacji i skutki reform społeczno-gospodarczych	– stosuje pojęcia: hiperinflacja, reformy Balcerowicza – wymienia wydarzenie związane z datami: 2 kwietnia 1997 r. – przyjęcie konstytucji III RP, styczeń 1999 r. – nowy podział administracyjny Polski – przedstawia założenia planu Balcerowicza	– stosuje pojęcie: bezrobocie strukturalne – wymienia wydarzenie związane z datą: styczeń 1999 r. – nowy podział administracyjny Polski – wymienia pozytywne i negatywne skutki transformacji społeczno-gospodarczej	– stosuje pojęcia: gospodarka wielosektorowa, biedaszyby, denominacja – wymienia wydarzenie związane z datą: styczeń 1995 r. – denominacja złotego – wyjaśnia związek reform gospodarczych z aferami gospodarczymi w latach 90. w Polsce – wyjaśnia znaczenie przywrócenia samorządów lokalnych – przedstawia reformę	– stosuje pojęcia: popiwek, pułapka zadłużeniowa – wymienia wydarzenie związane z datą: marzec 1990 r. – organizacja samorządu lokalnego – wyjaśnia związek reform gospodarczych z aferami gospodarczymi w latach 90. w Polsce – charakteryzuje zjawisko hiperinflacji i metody walki z nią – wyjaśnia znaczenie przywrócenia samorządów lokalnych

					administracyjną Polski w 1999 r.	
4. Jesień Narodów	• Przemiany polityczne na Węgrzech • Upadek muru berlińskiego i zjednoczenie Niemiec • Rewolucja w Rumunii i koniec reżimu N. Ceauşescu • Aksamitna rewolucja i przemiany w pozostałych europejskich krajach bloku komunistycznego • „Aksamitny rozwód" – podział Czechosłowacji na Czechy i Słowację	– stosuje pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja, „aksamitny rozwód", upadek muru berlińskiego – omawia działalność postaci: Václava Havla, Ericha Honeckera, Nikolae Ceauşescu – wymienia wydarzenia związane z datami: 25 grudnia 1989 r. – rozstrzelanie N. Ceauşescu, 9 listopada 1989 r. – upadek muru bwerlińskiego, 3 października 1990 r. – zjednoczenie Niemiec – wskazuje kraje, które w wyniku przemian 1989 r. zjednoczyły się, i te, który uległy rozpadowi – omawia przyczyny upadku komunizmu w Europie w latach 1989–1991 – charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec	– stosuje pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja, „aksamitny rozwód", upadek muru berlińskiego – omawia działalność postaci: Václava Havla, Ericha Honeckera, Nikolae Ceauşescu – wymienia wydarzenia związane z datami: 25 grudnia 1989 r. – rozstrzelanie N. Ceauşescu, 9 listopada 1989 r. – upadek muru berlińskiego, 3 października 1990 r. – zjednoczenie Niemiec – wskazuje kraje, które w wyniku przemian 1989 r. zjednoczyły się, i te, który uległy rozpadowi – omawia przyczyny upadku komunizmu w Europie w latach 1989–1991 – charakteryzuje najważniejsze wydarzenia	– stosuje pojęcia: Jesień Narodów, aksamitna rewolucja, „aksamitny rozwód", upadek muru berlińskiego – omawia działalność postaci: Václava Havla, Ericha Honeckera, Nikolae Ceauşescu – wymienia wydarzenia związane z datami: 25 grudnia 1989 r. – rozstrzelanie N. Ceauşescu, 9 listopada 1989 r. – upadek muru berlińskiego, 3 października 1990 r. – zjednoczenie Niemiec – wskazuje kraje, które w wyniku przemian 1989 r. zjednoczyły się, i te, który uległy rozpadowi – omawia przyczyny upadku komunizmu w Europie w latach 1989–1991 – charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec	– stosuje pojęcia: Węgierskie Forum Demokratyczne, Trójkątny Stół, Securitate – omawia działalność postaci: Janosa Kadara, Gustava Husaka, Jana Palacha – wymienia wydarzenia związane z datami: 1 stycznia 1993 r. – rozpad Czechosłowacji, maj 1988 r. – koniec rządów J. Kadara na Węgrzech, 29 grudnia 1989 r. – Václav Havel prezydentem Czechosłowacji – porównuje burzliwy przebieg upadku reżimu komunistycznego w Rumunii i Albanii z	– stosuje pojęcia: Węgierskie Forum Demokratyczne, Trójkątny Stół, Securitate – omawia działalność postaci: Janosa Kadara, Gustava Husaka, Jana Palacha – wymienia wydarzenia związane z datami: 1 stycznia 1993 r. – rozpad Czechosłowacji maj 1988 r. – koniec rządów J. Kadara na Węgrzech, 29 grudnia 1989 r. – Václav Havel prezydentem Czechosłowacji – porównuje burzliwy przebieg upadku reżimu komunistycznego w Rumunii i Albanii z pokojowymi

			procesu jednoczenia Niemiec		pokojowymi przemianami w Czechosłowacji i na Węgrzech – opisuje okoliczności i skutki rozpadu Czechosłowacji – ocenia wpływ przemian politycznych w Polsce na proces rozpadu komunizmu w Europie	przemianami w Czechosłowacji i na Węgrzech – opisuje okoliczności i skutki rozpadu Czechosłowacji – ocenia wpływ przemian politycznych w Polsce na proces rozpadu komunizmu w Europie
5. Europa Wschodnia po upadku komunizmu	• Rozpad ZSRS – etapy burzliwe (Litwa, pucz Janajewa) i pokojowe (rozwiązanie ZSRS) • Sytuacja po rozpadzie ZSRS w dawnych republikach sowieckich (Białoruś, Ukraina, republiki azjatyckie) • Konflikty w dawnym ZSRS: o Naddniestrze, o	– stosuje pojęcie: wojny czeczeńskie – omawia działalność postaci: Borysa Jelcyna – wymienia wydarzenia związane z datami: 8 grudnia 1991 r. – rozpad ZSRS, 1994–2002 – dwie wojny czeczeńskie – wskazuje na mapie: Jugosławię, Serbię, Chorwację, – charakteryzuje proces rozpadu ZSRS i określa jego następstwa – opisuje konflikty na terenie byłej Jugosławii i podaje ich wyniki	– stosuje pojęcie: Euromajdan – omawia działalność postaci: Alaksandra Łukaszenki – wymienia wydarzenia związane z datami: lipiec 1995 r. – zbrodnia w Srebrenicy, listopad 2013 r. – początek Euromajdanu w Kijowie – wskazuje na mapie: Czeczenię, Mołdawię – przedstawia przebieg wojen czeczeńskich i ich wynik oraz skutki – opisuje skutki konfliktów zbrojnych podczas rozpadu państw na	– stosuje pojęcie i wyjaśnia skróty: WNP, Euromajdan, wojny czeczeńskie – omawia działalność postaci: Dżohara Dudajewa – wymienia wydarzenia związane z datami: 26 grudnia 1991 r. – utworzenie WNP, 2008 – wojna gruzińsko-rosyjska – wskazuje na mapie: Bośnię i Hercegowinę, Kosowo – omawia zmiany polityczne na terenie Ukrainy i kształtowanie się silnej, niezależnej od Rosji państwowości ukraińskiej	– stosuje pojęcie: pomarańczowa rewolucja – omawia działalność postaci: Achmada i Ramzana Kadyrowów, Slobodana Miloševicia, Wiktora Juszczenki – wymienia wydarzenia związane z datami: 11 marca 1990 r. – ogłoszenie niepodległości przez Litwę, sierpień 1991 r. – pucz Janajewa,	– stosuje pojęcie: pucz Janajewa – omawia działalność postaci: Giennadija Janajewa, Stanisława Szuszkiewicza, Leonida Kuczmy – wymienia wydarzenia związane z datami: 1988–1994 – pierwszy konflikt o Górski Karabach, 2004 – pomarańczowa rewolucja w Ukrainie – wskazuje na mapie: Naddniestrze, Osetię

	Górski Karabach i wojny w Czeczenii, pomarańczowa rewolucja i Euromajdan • Rozpad Jugosławii i wojna na Bałkanach • Masakra w Srebrenicy		przykładzie zbrodni w Srebrenicy		21 listopada 1995 r. – porozumienie z Dayton – wskazuje na mapie: Górski Karabach, – prezentuje zróżnicowane losy państw postsowieckich i próby stworzenia rosyjskiej strefy wpływów – charakteryzuje postanowienia umowy z Dayton i układu paryskiego z 1995 r. – przedstawia przyczyny i skutki terroryzmu Czeczenów	– prezentuje zróżnicowane losy państw postsowieckich i próby stworzenia rosyjskiej strefy wpływów – charakteryzuje postanowienia umowy z Dayton i układu paryskiego z 1995 r. – przedstawia przebieg konfliktu azersko-ormiańskiego o Górski Karabach – opisuje losy sowieckiego arsenału nuklearnego po 1991 r.
6. Integracja europejska	• Powstanie Unii Europejskiej • Instytucje Unii Europejskiej • Powstanie strefy Schengen • Wprowadzenie euro	– stosuje pojęcia: Unia Europejska, Parlament Europejski – wymienia wydarzenie związane z datą: 1 listopada 1993 r. – powstanie Unii Europejskiej – wskazuje na mapie państwa należące do	– stosuje pojęcie: strefa Schengen – wymienia wydarzenie związane z datą: 1 stycznia 2002 r. – wprowadzenie euro – przedstawia etapy integrowania się wspólnoty europejskiej po 1989 r.	– stosuje pojęcia: Komisja Europejska, Unia Europejska, Parlament Europejski, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) – wymienia wydarzenia związane z datami: 7 lutego 1992 r. – podpisanie traktatu w Maastricht,	– stosuje pojęcia: unia polityczna, unia gospodarcza, Rada Europejska – wymienia wydarzenia związane z datami: 14 czerwca 1985 r. – zawarcie traktatu z Schengen,	– stosuje pojęcia: unia policyjno-sądownicza, kryteria kopenhaskie – przedstawia znaczenie stopniowego wprowadzania wspólnej waluty „euro”

	• Rozszerzanie UE o kraje Europy Środkowej, w tym Polskę	różnych wspólnot europejskich – omawia symbole UE	– wymienia podstawowe instytucje Unii Europejskiej	26 marca 1995 r. – rozpoczęcie działania strefy Schengen – omawia proces stopniowego rozszerzania UE	31 stycznia 2020 r. – wystąpienie Wielkiej Brytanii z UE – wskazuje na mapie państwa Unii Europejskiej, które dołączyły do niej po 2000 r. – omawia zadania podstawowych instytucji Unii Europejskiej – charakteryzuje znaczenie układu z Schengen	– ocenia przyczyny i znaczenie brexitu
7. Polska w NATO i UE	• Wycofanie wojsk sowieckich z Polski • Starania Polski o przystąpienie do NATO • Akces Polski do NATO i jej znaczenie w strukturach paktu • Etapy stowarzyszenia z UE i ostateczne przyjęcie do wspólnoty	– stosuje pojęcie: Grupa Wyszehradzka – omawia działalność postaci: Jerzego Buzka, Aleksandra Kwaśniewskiego – wyjaśnia wydarzenie związane z datą: 1 maja 2004 r. – przystąpienie Polski do Unii Europejskiej – umieszcza w czasie proces integracji Polski z UE – wymienia kraje wchodzące w skład Grupy Wyszehradzkiej	– stosuje pojęcia: Trójkąt Weimarski, euro – omawia działalność postaci: Leszka Millera – wyjaśnia wydarzenie związane z datą: 12 marca 1999 r. – wstąpienie Polski do NATO – prezentuje najważniejsze etapy przyjmowania Polski do UE – wymienia kraje wchodzące w skład Trójkąta Weimarskiego	– stosuje pojęcia: traktat akcesyjny, program dopłat bezpośrednich – wyjaśnia wydarzenie związane z datą: 17 września 1993 r. – opuszczenie Polski przez ostatnie oddziały wojsk rosyjskich – opisuje okoliczności wycofania wojsk sowieckich z Polski – prezentuje najważniejsze etapy przyjmowania Polski do UE	– stosuje pojęcie: referendum akcesyjne – omawia znaczenie funkcjonowania Polski w ramach Unii Europejskiej – omawia działalność postaci: Bronisława Geremka – wyjaśnia wydarzenia związane z datami: 1994 r. – polska misja zbrojna na Haiti,	– omawia znaczenie funkcjonowania Polski w ramach Unii Europejskiej – omawia działalność postaci: Bronisława Geremka – wyjaśnia wydarzenia związane z datami: 1994 r. – złożenie wniosku o członkostwo Polski w UE, 7–8 czerwca 2003 r. – referendum akcesyjne w Polsce

	• Skutki członkostwa Polski w UE – ogólna ocena				21 grudnia 2007 r. – wejście Polski do strefy Schengen – charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki integracji Polski z UE – przedstawia proces rozpadu instytucji dawnego bloku wschodniego w Europie Środkowo-Wschodniej	– omawia proces przyjmowania Polski do struktur NATO oraz rolę w strukturach tej organizacji